

»VČENJÉ JE
MOJO
VESELDJE...«
STR. 5

»TAM JE
LAKEJŠE,
DAPA V
BUDINCI
JE PA LEPŠE«
STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 22. januarja 2009 ☼ Leto XIX, št. 4

Ljubljana, 16. januarja

Stvari so urejene samo polovično

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu pri Državnem zboru R Slovenije je 16. januarja na tretji nujni seji obravnavala položaj porabske slovenske skupnosti ter soglasno sprejela pet sklepov, na podlagi katerih pričakuje od slovenske vlade, da opozori Madžarsko na njene dolžnosti do slovenske skupnosti na Madžarskem.

Seje so se ob članih komisije udeležili tudi državni sekretar za Slovence *dr. Boris Jesih* ter predstavniki Porabskih Slovencev, oba predsednika krovnih organizacij, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem *Jože Hirnök*, predsednik Državne Slovenske samouprave *Martin Ropos*, direktor in urednik Radia Monošter *Francek Mukič* ter urednica časopisa *Porabje* *Marijana Sukič*. Svojo odsotnost je opravičila etnologinja *Marija Kozar*, ki je svoj prispevek poslala pisno.

Udeleženci seje so korektno in temeljito sestavljeno informativno gradivo o položaju Slovencev na Madžarskem dobili že predhodno, zato je predsednik komisije *Miro Petek* izpostavil le nekatere poudarke, predvsem neredno in nesistemske financiranje nekaterih slovenskih inštitucij s strani Madžarske ter opozoril na razlike v finančni pomoči. Omenil je, da Slovenija nameni za madžarsko narodno skupnost v Sloveniji letno 14,5 milijona evrov, medtem

Predstavniki porabskih slovenskih organizacij in medijev na seji Komije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu DZ R Slovenije (z leve: Jože Hirnök, Martin Ropos, Marijana Sukič, Francek Mukič)

ko Madžarska slovenski manjšini nameni vsega 400.000 evrov. Ugotavljal je, da je leta 1992 podpisani sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenski manjšini na Madžarskem in madžarski narodni skupnosti v Sloveniji glede na sedanje razmere neaktualen. S to njegovo ugotovitvijo se je strinjal tudi državni sekretar Boris Jesih, po njegovem je noveliranje sporazuma potrebno ne le na tehničnem področju, temveč tudi v vsebinskem smislu, kajti stvari so urejene le polovično. Drugačno stališče je imel o tem poslanec Franc Pukšič, ki sporazuma v osnovi ne bi spreminjal, le ostarele, preživele člene bi izpustil. Predsednik Petek je spomnil

tudi na to, da je na določenih področjih vendarle prišlo do pozitivnih premikov, na primer pri obnovi šol na Gornjem Seniku in v Števanovcih ter zagotovitvi frekvence za oddajanje radia Monošter, ki pa ima trenutno težave s širjenjem programa. Miro Petek je omenil tudi težave Muzeja Avgusta Pavla v Monoštru, edinega slovenskega muzeja na Madžarskem, in izpostavil, da je njegova usoda odvisna od „pičlih 16.000 evrov“ na leto. O pomenu muzeja za manjšino, ki dokazuje njeni zgodovinski obstoj na določenem območju, je govoril tudi član komisije *Aleksander Zorn*. Predstavniki Porabskih Slovencev so izpostavili predvsem to, da Madžarska le

delno izpolnjuje obveznosti iz meddržavnega manjšinskega sporazuma, zaradi nesistemskega financiranja se določene ustanove in inštitucije večkrat nahajajo v zagati. Poudarili so tudi dejstvo, da je slovenska manjšina – kot vse manjšine na Madžarskem – še vedno brez svojega poslanca v madžarskem parlamentu, za kar v Budimpešti zaenkrat ni zadostne politične volje. Poslanec madžarske narodne skupnosti v Sloveniji *László Góncz*, ki je član komisije, je najvišje madžarske predstavnike, med njimi predsednika *Lászla Sólyoma* in premiera *Ferenca Gyurcsány*a, v pismu pozval, naj naredijo vse, kar je v njihovi moči, za ureditev „nemogočega položaja“ Po-

rabskih Slovencev. Njegova pobuda je med člani komisije naletela na podporo.

Tudi prispevki ostalih članov komisije so potekali v znamenju opozoril na kritičnost položaja slovenske manjšine v Porabju, Franco Juri je spregovoril o potrebi boljše komunikacije pri manjšinskih vprašanjih na ravni Ljubljana-Budimpešta, Janja Klasinc je predlagala, da bi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu v sodelovanju z ministrstvom za kulturo preučil možnosti pomoči manjšini v okviru sklada za pluralizacijo medijev, Srečko Prijatelj je izpostavil, da je lahko Slovenija za zgled, kako ravnati z manjšinami, slabo pa je poskrbljeno za njene manjšine v drugih državah.

Parlamentarna komisija je vladi RS priporočila, da glede na nastale spremembe pripravi predlog o noveliranju sporazuma. Člani komisije so tudi pozvali vlado, da dosledno upošteva 15. člen sporazuma, ki določa, da se posebna medvladna komisija za manjšine sestane najmanj dvakrat letno.

Komisija je pooblastila predsednika komisije Mira Petka, da premiera Boruta Pahorja opozori na probleme slovenskih manjšin v sosednjih državah. Komisija je poleg tega pozvala vlado, da prioritarno obravnava to problematiko na eni od naslednjih sej.

M.S.

Nova Gorica: Razširjena seja Slovenske manjšinske koordinacije

NALOGE, KO JE SLOVENIJA POSTALA POLNOLETNA

Nova Gorica - mesto vrtnic - je bila 16. januarja gostiteljica razširjenega sestanka Slovenske manjšinske koordinacije, ki povezuje Slovence v Av-

Predsednik Slomaka Rudi Pavšič je nanizal aktualne teme, ki se ena bolj druge manj, dotikajo Slovencev v Avstriji, Italiji, na Hrvaškem

slovensko manjšino. Slomak tudi predlaga, da slovenska vlada pripravi dolgoročni program z opredelitvijo nosilcev in nalogami ministrstev, ustanov, medijev, gospodarskih združenj, občin in obmejnih pokrajin. V uresničevanje skupnega programa oziroma strategije naj bi bile, predlaga Slomak, vključene tudi ištutucije Slovencev iz sosednjih držav.

Po Zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, sprejetem aprila 2006, ima pomembno vlogo Svet vlade, ki ga vodi premier, zdaj Borut Pahor. Slomak opozarja, da se mora Svet sestajati pogosteje in se posvečati

slovenskem prostoru. Po njegovem bi bilo prav, če bi imeli Slovenci iz sosednjih držav in sveta vsaj dva poslanca v slovenskem državnem zboru, kajti v italijanskem parlamentu je 14 sedežev zagotovljenih Italijanom, ki živijo po svetu. Darko Šonc iz Zagreba se je zavzel za poenoteno obravnavanje Slovencev na Hrvaškem. Zdi se mu neprimerno, da so eni omenjeni kot Slovenci v sosednji državi, drugi kot Slovenci v svetu.

Predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök je poudaril pomen uresničevanja Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic prekmurkim Madžarom in Porabskim Slovincem. Madžarska obveznosti, zapisanih v Sporazumu, ne izpolnjuje. Pismo dr. Lászla Gönca najvišjim predstavniki

do Slovencev v teh državah. V razpravi so sodelovali še Marjan Šturm, Marjan Pipp in Janko Malle z avstrijske Koroške in Suzanne Weitlaner z avstrijske Štajerske.

Branko Jelen, predsednik Evropske hiše, ki je tudi dala pobudo, da se Slomak sestane v Novi Gorici, je v posebnem poročilu naštel probleme Slovencev v sosednjih državah in povedal, da bodo pismo poslali najvišjim predstavnikom Slovenije in evropskim hišam v Budimpešti, na Dunaju in v Rimu.

Pomoč pri razreševanju pereče problematike med Slovenci v sosednjih državah je zagotovil minister Boštjan Žekš, ki se vidi predvsem v vlogi koordinatorja, ki bo usklajeval sodelovanje in pomoč Slovincem v sosednjih državah.

Na izjemno dobro obiskani novinarski konferenci so odgovarjali minister akademik dr. Boštjan Žekš, predsednik Slomaka Rudi Pavšič, župan in podpredsednik komisije za Slovence v sosednjih državah in po svetu Mirko Brulc in predsednik Evropske hiše v Novi Gorici Branko Jelen.

striji, Italiji, na Hrvaškem in na Madžarskem. Predsednik Slomaka Rudi Pavšič je na sejo povabil tudi ministra za Slovence v sosednjih državah in po svetu akademika, dr. Boštjana Žekša, državnega sekretarja dr. Borisa Jesiha, med domačini sta sodelovala župan, poslanec in podpredsednik državnozbornske komisije za Slovence v sosednjih državah in po svetu Mirko Brulc in predsednik Evropske hiše Branko Jelen. V pozdravnem nagovoru je župan Mirko Brulc povedal, da ni povsem zadovoljen z dosedanjim odnosom Slovenije do Slovencev v sosednjih državah in izrazil prepričanje, da je Nova Gorica idealno mesto za pogovor o problematiki Slovencev v sosednjih državah, kajti z delom in rezultati je pokazala, kako je mogoče presegati mejo in ustvarjati dobro sodelovanje s sosednjim mestom Gorico. Dokaz za to je tudi Evropska hiša, ki sodeluje z enakimi ustanovami v evropskih mestih, doslej je organizirala tudi izlet v Porabje.

in Madžarskem. Na prvo mesto je postavil *Skupni slovenski prostor*, ki zajema kulturo, medije, gospodarstvo in izobraževanje. Poudarek je, da mora postati in biti skrb za Slovence v sosednjih državah sestavni del slovenske zunanje politike. Pomembni so tudi gospodarski stiki, ki jih je malo oziroma jih skoraj ni, čeprav je njihov pomen večplasten in vpliva, denimo, na rabo jezika in narodnostno izobraževanje nasploh.

Slomak se je po oceni Rudija Pavšiča dokazal kot usklajevalno telo krovnih organizacij Slovencev v sosednjih državah, zato je upravičeno pričakovanje, da bo njegova vloga upoštevana pri vseh stikih in povezavah z Republiko Slovenijo tudi v zadevah, ki so vezane na financiranje manjšinskih dejavnosti. Slomakov predlog je, da bo Poslovnik državnega zbora omogočal udeležbo njegovih predstavnikov na plenarnih sejah, na sejah odborov in pravico nastopa v razpravi, ko bodo obravnavali problematiko, povezano s

najpomembnejšim nalogam med manjšinami. Ravno tako naj se s problematiko Slovencev v sosednjih državah ne ukvarja samo minister brez listnice akademik dr. Boštjan Žekš, ampak naj bi imela vsa ministrstva v svojih programih tudi skrb za manjšine. Kar se tiče informiranja, je Rudi Pavšič poudaril, da so Slovenci v sosednjih državah premalo prisotni v slovenskih medijih. V televizijskih in radijskih dnevnoinformativnih oddajah naj se zagotovi tudi s sofinanciranjem vlade sistematično poročanje o dogajanju med Slovenci v sosednjih državah.

Karel Smolle z avstrijske Koroške je postavil vprašanje, kako bo s Slovenci v sosednjih državah v bodoče ravnala slovenska zunanja politika in, ali so Slovenci v sosednjih državah res del slovenske zunanje politike. Drago Štoka iz Trsta je podprl idejo o skupnem

Razširjeno članstvo Slomaka se je tokrat sestalo v Novi Gorici

kom Madžarske o razmerah v Porabju je mogoče razumeti tudi kot bojazen, da bo imel neurejen položaj Porabskih Slovencev negativen vpliv na razmere med prekmurkimi Madžari. Spomnimo, da je na proslavi ob 70-letnici Pomurskega madžarskega radia in 30-letnici TV oddaje Mostovi-Hidak premier Borut Pahor v Lendavi zagotovil, da Slovenija ne bo povezovala odnosa do prekmurških Madžarov in italijanske narodnosti z ravnanjem Madžarske in Italije

Zato je njegova želja, da bi ministrstva imela človeka, ki bi bil zadolžen za sodelovanje s Slovenci v sosednjih državah. V sodelovanju z vlado bo storil vse za ureditev razmer med Slovenci v Porabju. Če bo potrebno, bo obiskal Budimpešto in se pogovoril s pristojnimi za urejanje manjšinske problematike. Po njegovem je pomembno, da ima Slovenija jasna stališča, kako se lotiti razreševanja aktualne problematike Slovencev na Madžarskem.

Ernest Ružič

Lepo doživetje na Gorenjom Seniki

V rimskokatoliški cerkvi na Gorenjom Seniki je na števavnico, 26. decembra, dau bo-

polepšo svetke. Oni so tō kristjani, samo da oni samo Boga častijo. Gospoda Boga pa tem

»Pevci v zbori smo tak kak ena družina,« mi je povedala zborovodkinja Nada Kisilak Vouri. »Iz moje družine poje mož, dva sina igrata in pojeta, tretji sin poje alt pri ženskah.«

• *Ta vaša družina je že sama en zborček, pet vas spejula pa igra, mate eške pa enoga maloga sina doma. Kak tou vse zdržite?*

»Z Boga pomočjov vse ide,« sam dobila kratek in lejni odgovor. »Moj brat tudi poje in pomaga dosta pri zboru, ravno tak moj mož in vsi naši pevci so mi na pomoč.«

Zbor na klavir spremlja Simon Kuzmič, na kitaro pa Damir Sijanta. Pihalni kvintet ne samo igra, nego v zbori ravno tak sodeluje. Lejni božični koncert smo leko po

sv. meši poslušali, šteri je bil enkrat. Najlepša hvala pevcem in pihalnomi kvinteti.

Ferenci Merklini, ka so jih povabili. Vü pajmo, ka bomo eške dostakrat čüli lejpe slo-

MePZ MARANATA – zbor binškošne cerkve iz Nuskove je olepšal božične svetke Gorenjesenčarom

Zborovodkinja z župnikom Ferinom Merklinom in domačinkami

žični koncert mešani pevski zbor binškošne cerkve iz Nuskove. Te zbor nam je že drugič

bole, vejpa oni so zraven bili pri naši sveti meši, ka je preveč lejpo bilau od njih.

Po koncerti so cerkvene kotri-ge pevce lepo pogostile. Nena-zadnje hvala našomi župniki

venske svete pesmi v naši lejpi cerkvi na Gorenjom Seniki.

Vera Gašpar

Silvestrovanje s padaši

Konec leta se je dobro srečati s padaši, prijateli. Tak je bilau tau 29. decembra v hoteli Diana v Murski Soboti, gde je par

ne prijateljice Estera in Irena. Kumaj sam notristaupila, sam srečala eno padaškinjo, stero že dolgo nejsam vidla. Tau je

geli, pili, spejvali, plesali. Presenetila nas je folklorna skupina iz Rakičana, plesalci so delavci v daumi za stare lidi.

Porabski pa prekmurski penzionisti na zaključki leta v Diani v Murski Soboti

porabski slovenski penzionistov vküper s člani soboškoga društva vzelo slobaud od staroga leta. Že mejseca novembra nas je pozvau na silvestrovanje predsednik soboškoga društva penzionistov Janez Kovač, šteromi smo obečali, ka če mo zdravi, pridemo. Tak se je zgodilo, bili smo točni kak švicarska vōra, v šestoj večer smo se stavili pri Diani. Lepau sta nas sprejele naše dugolet-

bila Zina Kerec, stera je svojim možaum, steri je na žalost že petnajset lejt pokojni, duga lejta ojdla v Porabje. Trno sva se veselile, gda sve se pa srečale. Včasim po tistim, ka so nas gospod predsednik pozdravili, je že zadonela pesem »Kolko kapljic, tolko let...«. Društvo nas je presenetilo z lejrimi darovi, stero so soboški penzionisti sami pripravili. Potejm smo se družili pri bejlom stoli,

Eške kratke skeče so tō notpokazali. Dva muzikanta sta tō nej dosta počivala, nej samo ka sta nam igrala, eden od njih je dober vicmajster tō. Med vici pa plesanjom je čas brz odleto. Naša predsednica Mica Svetec se je trno lepu zavavila za pozvanje pa lejpi večer, zaželejla, ka bi v navvom leti bili zdravi, veseli, ka bi se eške dostakrat leko srečali.

V. Gašpar

Koncert v Kuzmi

4. januara so v Kuzmi prvič organizirali božični koncert pevskih zborov obmejnih župnij. Buditela tega koncerta sta bila gospod župnik Ivan Kranjec iz Kuzme in dugoletni organizator koncertov gospod Ciril Kozar iz Martinja, stero mi čestitamo za diplomu, štero je pred enim mesecom dobil, tak je on diplomirani organist.

V nedelo popoldneva v pau tretjoj se je cerkev v Kuzmi napunila s pesmarami. Edenajset skupin je bilo, med njimi sta bili dve mlašeči, gorenjeseniške Sončnice in zbor Sebeščanski Emanuel iz Pečarovec. Deca so vsigdar vesela, in videti je, da rade volje spevajo. Med devetimi odraslimi zbori je biu MePZ ZS Avgust Pavel z Gorenjoga Senika. Vsakša skupina je dve božični pesmi spepejvala. Vsaka pesem ima svoj čar, kak lepo zvenijo pesmi različni narodov od Slovincov, Hrvatov do Madžarov.

Ka so te koncert ravno v Kuzmi pripravili, je bila dobra misel tam živečoga župnika. Blüzi je, bili so pevci, šteri so eške v tej lejpi cerkvi, štera je posvečena sv. Kozmi in sv. Damijani, nej bili. Ves Kuzma je po enom zavetniki poimenovana.

Na konci koncerta so se lepo zahvalili domači gospod župnik Ivan Kranjec. Spominske listine so vodjam skupin prejk dali gospod dekan Martin Vörös. Koncert se je končo s skupno pesmijo, stero najraje spevamo in je najlepša. Jo je dirigiro Ciril Kozar. Tau je bila Sveta noč, blažena noč.

Vse nastopajoče, ka bi se nej samo v düši okrepečali, nego telesno tō, so domanjji župnik pozvali v vaški dom, gde so nas bogato pogostili. Zahvalimo se, ka smo leko sodelovali na koncerti.

V.G.

OD SLOVENIJE...

Vrh koalicije o odnosih s Hrvaško

Predsednik vlade Borut Pahor je po vrhu koalicije glede slovensko-hrvaških odnosov poudaril, da se bo vzdržal izjav in dejanj, ki bi utegnile »prilivati olja na ogenj« v odnosih med državama. Poudaril je, da je potrebno vzpostaviti vzdušje za krepitev medsebojnega zaupanja, ki »ga s hrvaške strani v tem trenutku več kot očitno ni«. Da omejenega zaupanja med državama trenutno ni, je po njegovem več kot očitno iz ravnanja hrvaške strani. Pri tem je Pahor izpostavil zavrnitev povabila na pogovore v Ljubljani, ki ga je hrvaškemu premieru Ivu Sanaderju poslal po slovenski blokadi pristopnih pogajanj Hrvaške z EU. Predsedniki koalicijskih strank so se na zasedanju dotaknili tudi vstopa Hrvaške v zvezo Nato. Dogovorili so se, da bodo vsi koalicijski poslanci konec meseca v parlamentu glasovali za vstop Hrvaške v severnoatlantsko zavezanost. Za odločitev je sicer potrebna dvotretjinska podpora, zato so v koaliciji izrazili upanje, da bo podobno glasovala tudi opozicija.

Zategovanje pasov

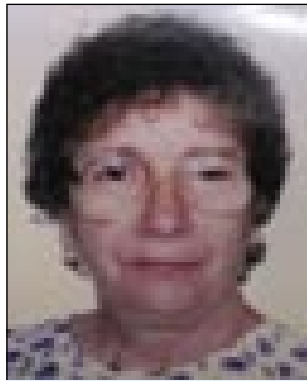
Potem ko je vlada konec lanskega leta znižala plače ministrom in državnim sekretarjem ter zamrznila plače direktorjem v javnem sektorju, se vrstijo nadaljnje napovedi varčevanja in »zategovanja pasu«. Tudi v državnem zboru bodo spričo gospodarskih razmer »delili usodo prebivalstva« in sprejeli nekaj ukrepov za varčevanje, je napovedal predsednik DZ Pavel Gantar. Tako naj bi si poslanci v kratkem znižali plače, Gantar pa napoveduje še nekatere druge varčevalne ukrepe. Premier Borut Pahor je napovedal, da za znižanje njegove plače, kot kaže, »ni druge poti, kot da gremo po poti spremembe zakona«. Na vprašanje, kdaj naj bi se to zgodilo, je Pahor odgovoril, da »čim prej, kot bo mogoče«. Istega dne so iz urada predsednika republike sporočili, da so zaradi napovedane finančne in gospodarske krize v letu 2009 sprejeli vrsto varčevalnih ukrepov, s katerimi bodo omejili porabo javnih sredstev. Med drugim bo k zmanjšanju materialnih stroškov pripomoglo manjše število uradnih obiskov predsednika Danila Türka v tujini.

Držinske štorije (1)

Vsaka držina ma svojo štorijo, svojo pripovejst, stero največkrat poznajo samo členi držine pa kakšni sausedge, dapa vse oni to nej. Spomini segajo nazaj največkrat do stari starišov, če so stariške kaj pripovejdali o njij, na življenje stari starišov pa starišov se pa tisti, steri te zgodbe pripovejdajo, sami to spominajo. Ema Sukič je zdaj v Sakalauvacaj gorziskala Elzo Kondor (Makoš), po domanje Petjino Bōško, stero je življenjska paut iz male vesi odpelala v velki varaš v Meriki pa nazaj.

Ka so mi starištje pripovejdali od stari starišov?

»Babica pa dejdek sta obadva v Sakalauvci rojena bila, dejdek 1870. leta, baba pa 1873. leta. Iz srmačke familije sta bila obadva. V obadvej mesti je dosta mlajšov bilau, držina je vōlka bila. Gda sta se njiva oženila, sta edno mesto dobila od svoji starišov, samo takšni falat zemlé, ka sta si tam edno malo kučo zozidala. Kuča je bila iz tučence pa lesa. V njej je bila edna iža za spanje, edna künja, v steroj je

Elza Kondor Makoš

gnijštje bilau, gde so si küjali. Meli so eštje edno malo klejt, gde so si leko kaj tadjali. Tistoga ipa, 150 lejt tanazaj, je vseposedik srmaštvo bilau, vsakši človek je tak živo, kak je mogo. Njini žitek je to težki bijo, slüža nej bilau, samo če so na dnino (napszám) šli, so si kaj prislüžili. Deca je prišla po vrsti, štiri mlajše so meli, dve čeri pa dva sina. Gda so mlajši že zrasli, ka so že za krü ojdli, te je starejši sin na Štajersko išo slüžit k ednoma pavra. Vse je mogo delati, ka je na ednom verstvi trbelo. Tam je osto, ka je pavar emo edno hčer pa sta se vzlübila, se oženila. Gda je paver že starejši grato, je svojo verstvo na

mlade dau spisati. Tak ka je tisti sin srečen biu. (H)či je pa v Meriko odišla pa tam začnila svoj žitek. Nigdar je ranč edno pismo nej pisala svojoj materi pa oči, nišče je nej vedo, kak ji je kaj v Meriki šlau. Moja mati so tretjo dejte bili, bili so rojeni 1901. leta. Za njimi se je eštje edno dejte narodilo, tisti je biu drugi sin. Baba so že nej tak mladi bili, gda se je naruudo drugi sin, bili so že 38 lejt stari. Dapa veseli so bili, gda je tau dejte na svejt prišlo, tak so mislili, ka do na stare dni dun meli nekakoga, ka de se skrbo za nji. Dapa njino vüpanje pa njini račun je prejpotegnjeni bijo. Ništje ne vej, če je Boža vola bila, ka se je zgodilo ali kakšna čalarija ali hüdobjia. Dejte se je narodilo, baba so eštje v posteli bili. Tistoga ipa so ženske doma rodile. Tak je vōvidlo, ka je vse v redi. Dejdek so jim pravli, ka do v gauško šli, malo drv naberejo, ka do meli nalagati. Ženi so pravli, ka de sama doma z detetom, če stoj v ram pride, naj nedejo dola s posteale pa nikoma naj nika ne dajo. Gda so dejdek odšli, za kratek čas je prišla edna ženska v ižo pa je posanco vode prosila od vertinje. Ona je gorstanila pa staupila po vodau v künjo, liki gda go je ponidila ženski, go je ta nej vzela, obrnila se je, pa ki je svojo delo dobro opravo, je odišla. Gda je dejdek domau prišo, je pito svojo ženo, sto je tü ojdo. Žena ma je pravla, ka go je edna ženska prišla pogledat, dapa ona go je nej poznala, vodau go je prosila, ona go je pa ponidila. Dejdek so pa prestrašeno pravli: »Baug

Novoletni poljub

Tak friško dnevi ta idejo, ka se tej potač koledarskoga leta ta okoli zavrti, pa smo palik eno leto starejši. Cejli adventni čas se pripravlamo na božične svetke. Za eden keden pa je že pa nouvo leto. Tüdi lani je tak bilou, pa tüdi nikdar nede ovak.

Cejli advent se kinča hiša, vse puno lučk, vse se dela kak v pravlici. Na predbožični večer se lučke in sladkarije na gelič dejvajo, pa na božič vgojdo iščemo darila pod geličom (krispanom). Tou je največke veselge decej.

Za nouvo leto pa palik obdarovanje, stisk rok, lepe želje pa novoletni poljub. S tem tüdi obiski pajdašov in rodbine.

Tou vse je za našo vnükico, tri pa polletno deklüčino bilo preveč zanimivo. Nika časa je tou samo gledala, potem pa je začnola tüdi ona ovak misliti. Daril je bila trno vesela, se lepou zahvalila, pa včasik poglednola, ka je dobila. Ali tüdi ona si je želela, da dobi od žlata novoletni poljub.

Gda so gostje prišli, so si želeli in küšivali, se je tüdi ona postavila v vrsto. Čakala je, da njej zaželijo zdravje in srečo, svojo malo ročico podala gostom in tüdi čakala poljubček. Tou so opazili vsi, rodbina in pajdaši, in so čestitali tüdi njej. Tou so bili za njo preveč srečni trenutki, ka je tüdi ona nej menje vrejdna. Gda je že minolo več dni po novom leti, je prišla ešče ednok na obisk tetica. Te pa je mala deklüčina stopila do nje, pa ji povedala: »Teta, leko mi ešče ednok čestitaš, ka moja mamica mi je tüdi dvakrat čestitala.«

Tak se njej je tou vidlo nika zanimivoga, najbolje pa ešče tou, ka so njo nej vō püstili. Tou zdaj ona pri svojoj starosti čista ovak razmej. Ali tüdi njena mala glavica je zadosta bistra, izborila si je tou, naj za starejšimi nej bi zaostajala.

Marta Sever

MOJA KRAJINA

Oh, lüba ti moja krajina,
kak daleč si ti od menej,
moje srce, pa moja glava,
samo po tebi hrepenej.

Zaman so tü lepe stezice,
zapstonj vse lepou cvetej,
pa dobro me hranijo, pa zdravijo,
ali moja düša samo nazaj želej.

Ali pridejo dnevi,
ka priden nazaj,
ta, ge me je mati rodila
in oprvin me v postelco položila.

Poštujmo svojo krajino,
ka ona je nam najbolje draga,
tan, ge je bila lepa mladost,
naj nas počaka tüdi starost.

Marta Sever

moj, moja lüblena žena, ka si pa tau včnila? Tau je edna čaralica bila, ta de tvojimi žitki konec napravila.« Pa tak se je zgodilo. V paunauči je ženska spadnila v komo, devet dni je nej mejla v svojom tejli nika, potistim je mrla. Dejte so tanesli k sausedici, stera je to mejla malo dejte, ona ga je nadajala. Gda so mater po-

kopali, je prej nazaj ojdla k deteti, ka je dejtece z lampami vsigdar tak čmavkalo, kak če bi cecalo. Dapa dejtece je to nej dugo živalo, za šest kednov je mrlau. Dejdek so se več nigdar nej ženili, svojo bolečino so nosili v sebi do smrti. Lejpa lejta so zadobili, 78 lejt so stari bili, gda so mrli.«

(se nadaljuje)

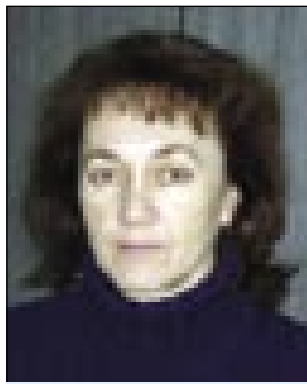
Zapisala: Ema Sukič

»Včenjé je mojo veseldje, življenje bilau« (1)

»Ge sam z Gorejnjoga Senika gé. Narodila sam se tü v Varaši, depa dugi lejt sam živejla na Gorejnjom Seniki. Gda sam v sedmi klas üšla, té smo se es v Varaš spakivali, so stariške tü ram zidali. Té sam sledkar tü tadale ojdla v gimnazijo, potistim pa v Sombotel na Visoko pedagoško šolo (na učiteljščé). Gda sam zgotovila, té sam delo dobila na Gorejnjom Seniki, tak, ka včasik sam leko začnila včiti na šauli. Na začetki sam dobila tretji klas, potistom pa sedmi, ausmi pa té pa zadvečerka z malimi sam bila. Vmejs se je narodila moja či, té sam zveksoma zadvečerka delala v napközini (podaljšano bivanje), kak pravimo mi. No, tau je trpelo do 92. leta, te so me zvali na staroj šauli v Monoštri, ka prej geste mesto. Meni bi te že tak malo bola žmetno bilau na Senik ojditi zrankomano, dejte pa tü v šaulo ojditi ali pa s seov pelati, ka je ranč tisto leto začnila šaulo. Tak, ka te sam tau vzela, ka sam es v Varaš prišla včiti. Tüj sam samo v nižji razredaj včila, od prvoga do štrtoga razreda, ka je trno dobro bilau. Samo, ka vejmo, v šaulaj zadnje cajte tö vse bola lagvo vcuj dé, mlajšov tö sir menje bilau kak vseposedi v rosagi. Tau vövidenje, človek nej znau, kak dugo de leko delo emo, vsefele glasi so se čüli. Pa te sam pa eno možnost dobila, so me zvali na Radio Monošter pa sam zdaj že tretjo leto tam gé,« je pripovedala od sebe **Margita Mayer**.

• *Getvojo delo poznam s šaulé. Ti si tista prava lerenca bila kak indasvejta, z düjšé pa s srca. Tvojo življenje je bilau včenjé (poučevanje). Tak brodim, ka ti je do gnes nej vseeno, ka si ga pistila.*

»Nej buma, tau je istina. Pa kén duže sam nej na šauli, tén bola mi fali včenjé. Če me spıtavajo znanci pa stariške, vse večkrat povejm, ka mi strašno fali včenjé. Ge sam se zatau včila. Eške ponim, gda sam za visauko šaulo sprejemni izpit delala, tam

Margita Mayer

so me pitali, zaka škem lerenca biti, te sam tau pravla, rada bi se z malimi mlajšami spravla. Rejsan, včenjé, tau je moje veseldje, tau je moje življenje bilau. Falijo mi tak mlajši kak sámó včenjé. Tisto zato trno lejpo gé, gda se pripravlaš, kak ti tau navčiš, pa če trbej, te dvajstikrat táraztolmači človek tisto mlajšom, ka šké navčiti pa na dvajstiféle formo pa te na konci don se nika vidi. Pa če tau samo za eno leto pa če samo količkaj malo se vidi, ka se je navčo, tau je velko veseldje.»

• *Kak kolejarca na seničkoj šauli sam se dosta leko včila od tebe, ka si včenjé mejla v malom prsti. Dosta si dala na motivacijo mlajšov, od stopaja do stopaja si gora zozidala svoje delo na vöri. Tau je leko zatok, ka rada včiš?*

»Dja, če se človek da na tau, ka de včiu, te mora zato nika v sebi meti, kak pri sterojkoli drugi mešttriji. Na začetki zato nej vse tak gladko šlau. Istina, kak praviš, ge sam si rejsan sir spisala priprave, kak mo včila, eške po petdvajsti lejtaj tö. Že me sram bilau v zadnji lejtaj, ka so me vsi kolegi gledali, ka ti pa eške itak doj spišeš, ka boš delala na vöri. Sam pravla, ja, ge tak delam, tak se mi vidi normalno, kakoli se leko vcuj prtepé pa te naj znam, ka sam stejla narediti. Vsakša šaulska vöra mora meti svoj cilj pa človek mora ta priditi do konca vöre. Ge sam se k tomi sir držala, ka se iža tö tak zida, ka en cügeu na drüge pride. Gnes tau več nej moda,

tau sam že vidla. No, tau je en vzrok (ok), ka sam ge leko šaulo tam njala. Rejsan sam tau vidla, ka je v šauli zdaj že najmenje tau bilau, ka kak pa ka včimo pa kak mlajšom dobro naredimo. Vse drugo delo smo mogli že delati, vse drugo bola važno bilau kak včenjé. Ge sam takša ostala znautra v srcej po petdvajsti lejtaj tö kak na začetki pa te zatok sam leko tam njala včenjé. Istina, ka sam si eno leto premišlavala, če mo üšla delat na radio. Samo zatok sam se tak odlaučila, ka sam vidla, ka tak več ne morem delati, kak sam se ge navčila, kak vidim, ka bi bilau dobro mlajšom, tisti mlajšom, šteri gor zrastejo pa stariške baudejo pa do pa mlajše meli. Kašo peldo pokažejo svojim mlajšom, če je mi ne navčimo v šauli. Špajсно mi bilau, dostakrat sam že skrivla svoje irke pa knjige, naj ne vidijo mladi kolegi, ka sam ge pa vse dojspisala. Tisti, šteri so z menov stari, oni eške tö tak delajo kak ge.»

• *Ka povejš k tomi, sausedica mi je en den pravla: »Jaj, vala Baugi, ka je mojo dejte tašno srečo melo, ka je vö leko zopodlo nižje klase pri Margiti Mayer.»*

»Ja, dobro je čüti. S starišami smo tö dobro vöprišli. Ge sam zato vsakšomi pravla, ka je trebó. Sir sam probala lepau povedati. Ge nemam tašno šegau, ka če kaj nej vredi, té tö dobro povejm, pa te na konci leta se pa vözvej, ka don nej bilau vse vredi. Stariške so mi v oči pravli, ka sam sigurna (stroga) bila vsigdar, depa ge sam njim tau na djilejšaj tö raztolmačila, ka sam ge tašna gé pa tak brodim, ka je dobro, če se dejte od maloga mau k redi vcuj navči. Leko, ka so me na začetki v prvom klasi špajсно gledali malo, sir se njim vse nej vidlo, da so pa znali, ka tau na konci njim tö dobro baude. Rejsan tau dobro spadne človeki, gda se srečamo po varaši, ka vidim, ka so radi, ka me vidijo pa tapovejo, kak se zdaj včijo pa tau tö, ka tau zato

gé, ka so od maloga mau vcuj včeni, ka svoje dužnosti morajo včiniti. Depa v tom nej samo mojo pa drügi školnikov delo nut gé, liki starišov tö. Če stariš ne pomaga lerenci ali školniki, ne poslušá tisto, ka ma tanačivajo v šauli, te ne more vküper delati pa te tisto nede na asek deteti. Depa če enga drügoga poslušájo, baugajo, se zgučijo, če kaši problem geste doma, te se tau vidi na deteti, bole miren gé, se leko vči, se zna držati pa se vse leko navči.»

• *Margita, ti si v svoji slöžbi skaus navezana na drüge lidi, na mlajše, stariše, kolege, sogovornike. Ali se je z mlajši ali z odraslimi lažej porazmeti, vküper delati?*

»Tau je rejsan žmetno pitanje. Gnauk tak, gnauk ovak. Dostakrat z mlajši tö nej naleki pa včasik z vözraščeni tö nej. Ge sam tö nej sir gnaka, ge tö mam svoje hibe. Ge sam malomi deteti ranč tak poštenjé dala, istina, ka sam ge tö prosila. Gda je v šaulo ta moda prišla, ka se z mlajšami samo špilati trbej pa mlajšom vse slobaudno, mlajše nika nej slobaudno naprej djemati, se z njimi koriti, sam pitala, pa zaka nej. Vej pa petdvajstresti mlajšov geste v enom klasi, če enomi vse slobaudno, kak de se te drügi devetdvajsti mlajšov tam včilo. Tisti tö ma svojo pravico do toga, ka on se pa včiti prišo v šaulo. Ge sam se tau tak zgučala s starišami. Tak čütim, ka zdaj tö nemam težave z lidami, tau venek zatok, ka sam že dosta lüstva spoznala do tega mau. Tau meni vseeno, če je en prausen človek, če na njivi koga spıtavamo ali pa če v študio koga nut pozovemo pa bola uradno spıtavamo. Depa ge se zdaj tö moram pripraviti, tak brodim, ka delo samo tak normalno de, če si človek prebrodi, ka de pito, zaka de pito, od koj de gučo. Tehnika je tü pri radioni več, tau mi ške gnes tö bole žmetno dé.»

Klara Fodor

... DO MADŽARSKE

FIDESZ sestavi seznam kandidatov za Evropski parlament

Predsedstvo opozicijske strane FIDESZ je 13. januarja sestavilo seznam kandidatov, ki se bodo potegovali za poslanska mesta v Evropskem parlamentu. Čeprav mora seznam potrditi še tudi najvišji organ stranke, je skoraj gotovo, da bo na seznamu, enako kot leta 2004, prvi Pál Schmidt, generalni sekretar madžarskega Olimpijskega komiteja. Na seznamu so znana imena (József Szájer, György Schöpflin, Lívia Járóka) dosedanjih Fideszovih poslancev v EP. Nova kandidata, ki želita politiziranje doma zamenjati z evropskim, sta János Áder in Tamás Deutsch. Iz vrst krščanskih demokratov (KDNP), ki so v zadnjem mandatu strateški partnerji FIDESZ-a, ima na seznamu zanesljivo mesto nekdanji minister za zdravstvo László Surján.

Javna televizija (MTV) več kot osem mesecev brez predsednika

Kuratoriju javnega sklada, ki nadzoruje delovanje javne televizije (MTV), tudi 12. januarja ni uspelo izvoliti novega predsednika (generalnega direktorja) televizije. Javni medij je tako že več kot osem mesecev brez predsednika. Prejšnjemu predsedniku Zoltánu Rudiju je marca 2008 potekel mandat. O njem le toliko, da je bil po tranziciji prvi predsednik javne televizije, ki je v tej funkciji dočkal konec mandata. Kuratorij je po poteku njegovega mandata že štirikrat razpisal to delovno mesto, toda potrebne dvotretjinske večine ni dobil nobeden kandidat. Na tokratni razpis, za katerega je rok potekel 16. decembra, se je prijavilo 15 kandidatov. Največ možnosti za izvolitev je imel vodja za stike z javnostmi pri Vodafonu Tamás Sztaricskai, toda potrebne dvotretjinske večine tudi on ni dobil, kajti od 35 članov kuratorija je glasovalo zanj le 18.

Slovenski ples v Szombathelyu

24. januarja organizirata Slovenska samouprava in Slovensko kulturno društvo Avgust Pavel slovenski ples v Szombathelyu.

»Tam je lakejše, dapa v Budinci je pa lepše«

Od leta do leta je več tisti, šteri se tak odlaučijo, ka poglednejo tisti rosag, gde se vse senje uresničijo. Tau bi rejsan tak bilau? Duga lejta, dočas smo

nika drugo sam nej brodila, samo na tau, naj vse srečno baude. Gnauk mi je sin pravo, ah, mama tak si čüdna, ka vsigdar tau brodiš. Tak ka

Irinka s sestro pa z ništrnimi Slovenci iz Betlehema. Prvi s prave brat Franci

nej dobili dovoljenja, ka bi se leko pelali v Meriko, samo smo telko znali od te države, ka so nam tisti taprajli, šteri so domau prišli. Baugi hvala, gnesden je tau že malo ovak, pa mi tō leko demo pa poglednamo Meriko. Zdaj sam *Irinko Horvat* spitavo iz Budinec, štera je eden mejsec bila v Betlehemi.

• *Irinka, kak je tau prišlo, ka si se v Meriko odpelala, vej pa vej, ka se ti sploj bojiš aviona?*

»Leko povejm, ka me je rejsan straj bilau. Nejsam mislila, ka bi gnauk svejta odla tam. Moj brat Franci že dugo lejt v Betlehemi žive, pa me je on pazvo, naj ga malo poglednem. Dosta mi je gučo, kak je tam dobro pa lejpo, dapa vsigdar sam prajla, ka z avionom... tau nikdar nega, ka bi tam ojdla. Sestra, stera je v Postojni, je prajla, ka ona de šla, če ovak nej, te brez mene. Te sam si zmišlaval, ka fajn bi bilau pa interesantno, ka bi nika vidla. Eden čas sam si zmišlaval, pa te sam gnauk prajla doma, ka dobro ušla mo, ka koli baude.«

• *Kak je bilau slejden večer, leko si spala?*

»Meni se že eden keden naprej vsefele senjalo, ka dola-spadne avion pa vse tašo. Na

slejden večer sam že nikanej zmišlaval. Tak sam bila, ka bau, tau bau.«

• *Kak je bilau te, gda ste že na avioni bili?*

»Nej dja pa nej sestra ešče nikdar nejsve se pelale z avionom, tak ka sve fejt čakale, ka baude. Vse je fajn bilau, ešče baukše kak sam si brodila, dočas, ka sam nej vopoglednila na okno, pa sam nej zaglednila peraut. Mena se je tak vidlo, kak če bi potrejta bila tista peraut. Te je name taši straj zgrab, ka sam en čas nikanej vūpala gučati. Gda sam sledi tau sestri prajla, te me je ona malo pomirila. Tau je tak napravleno, tau tak mora biti, je ona pravla. Pa rejsan, gda sam malo bola poglednila, sam vidla, ka je tau nej potrejto.«

• *Ka je bilau ūše, ta gor ali tadol?*

»Nejsam mejla s stejm niše nevole, vse je tak bilau, kak so mi tau že naprej tapravli. Malo čütiš, gda se zdigavaš pa gda tadol deš, dapa nej je bilau nevarno.«

• *Iz Budimpešte ste štartali, dapa gde ste dojseli?*

»V New Yorki smo dojseli, dapa dosta vse smo te nej vidli, zato ka je kmica bila. Samo sledi, gda smo se že prejk varaša pelali. Človeki

je vse sapa stanila, kak velke zidine so tam. Duga pout je bila, skur dvanajset vōr smo se pelali. Na začetki sam nej vūpala vōgledati, zato ka sam se bojala, sledi pa sam že nika nej vidla, zato ka oblačno bilau. Etak je pa te čas tō bola pomali ūšo. Z aviona smo na bus vseli, od tistec smo pa na carino šli. Tam nas sta že brat Franci pa žena Anica čakala. Če bi nej angleško gučali kauli nas, ranč bi nej čüto, ka smo v Meriko prišli. Autobus, ka bi direktno v Betlehem ūšo, smo zamidili, tak smo te na enga drugoga vseli, šteri nas je vō iz New Yorka pelo. Tau je trpelo edno vōro. Tam smo te prejk vseli na drugi autobus, pa s tistim smo se še tri vōre pelali v Betlehem. Te smo že komaj čakali, naj gnauk tapridemo.«

• *Kak je bilau drugi den, gda ste se prebūdili že v Betlehemi?*

»Tak sve trūdive bile te ešče itak, ka tau ranč taprajti ne mora. Najbola nas je tau mautilo, ka čas je vse naaupak bijo. Prvi keden je nej bilau mogauče spati. Popodne se mi je pa tak drejmalo, ka sam se skur doj s stauca obrnila.«

• *Gde vse ste ojdli tisti eden mejsec, ka ste tam bili?*

»Dosta vse smo ojdli pa vidli. Začetki samo tak kaulivrat malo. Brat je pokazo, kak živejo Amerikanci, kakšne kuče majo.«

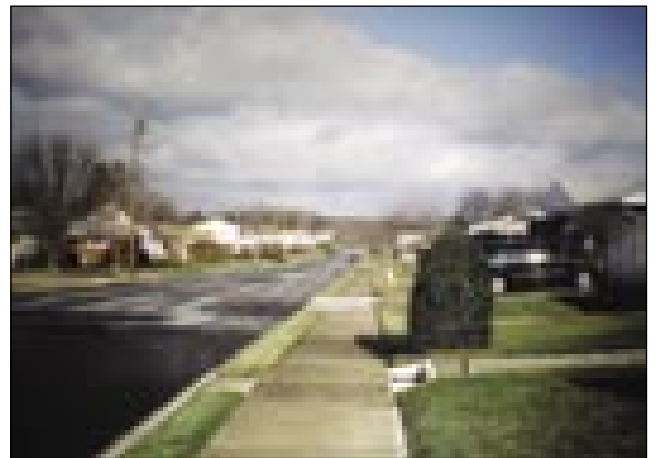
• *Kak živejo?*

»Tam je čista ovak, tam ležej živejo kak mi tū. Tam je cejlak drugi sistem. Istino, ka oni rano odidejo delat pa samo večer pridejo domau, dapa telko prislūžijo, ka s tistoga leko žive.«

• *Betlehem je lejpi varaš?*

»Znaš, ka lejpi. Vsepovsedik so šurke ceste, pa leko se pelaš tak, kak škeš. Tašo pri nas ešče po velkom varaši nega. Gda smo okolico pogledili, potistim smo se v Washington pelali. Tam je Franci rezerviro v hoteli nam mesto, pa smo se z autobusom vozili kauli po

varaši. Bejlo ižo, pokopališče, gde so Kenedynge pokopani pa vsakše fele znamenitosti smo poglednili. Ešče sreča, ka smo meli fotoapar, zato ka človek bi tauma polovico pozabo, telko vse smo vidli. Edno paut smo se v New York pelali z autobusom, etak je lažejše, zato ka v tistom velkom vara-

En tau Betlehema, gde se drži brat Franci Bedič

ši se zgibiš, če ne znaš, gdeti pa kak leko prideš. Tam, gda tagor gledaš, vse se ti vrti. Na eden stolp (torony) smo steli gortiti, samo te za volo velkoga vetra so nikoga nej gorpistili. Zvün tauga smo pa zato dosta vse vidli. Z železnicov smo se pelali pod zemlaup, zato ka etak je bilau najbole hitreje. Poglednili smo, gde sta se tistiva dva stolpa porūšila. Zdaj vse na nauvo delajo, pa če napravijo, tejva dva ta ešče višešiva, kak sta prejdjniva bila. Te smo ešče šli gledat ta, gde tisti Amiške živijo. Tau je interesantno. Tam se vse s kočūji vozijo, štere konji vlečejo. Električno nej majo, pa kak so prajli, njim ranč nej trebej. Ka nūcajo za svoj tau, tisto oni sebi vse pripauvajo pa napravijo. Vse mašine, ka na njivi delajo, ka kukarce bere, sedi, tau vse konji vlečejo. Tam traktor pa ranč tak druge mašine ne vidiš. Oni nišo nauvo tehniko ne nūcajo. Tau je za turiste tak zanimivo, ka vse je puno tisti, šteri je gledat pridejo. Oni pa svoje izdelke oddavajo turistom.«

• *Kakšno je djesti v Meriki?*

»Djesti bola vse tašo hitro hrano majo. Mena se našo djesti bola vidi. Oni tau vse na brzino majo, nika nej tak kak pri nas. Oni dosta doma ne kūjajo, zato ka šteri delat odijo, tak tam majo, pa si leko vzemejo, ka škejo. Tam je tak fal djesti, ka tau sam ranč nej dala vōrvati. Rajše idejo djest v restavraco,

ka bi si doma delali.«

• *Eden mejsec ste tam bili, brž je te čas odišo ali poma-lek?*

»Jaj, na začetki je tau tak pomali šlau, ka sam tau mislila, ka müve se tau ne sčakave, gda ve domau. Kasneje, na polovici pa je tau že bilau nači. Ja pa nej, pa smo se že kreda dejavali, ka demo domau. Te smo se že navadili, pa leko povejm, ka žmetno je bilau domau titi.«

• *Kak je pa bilau, gda ste že doma bili?*

»Tau tak čüdno, gda prideš s takšnoga mesta. Eden čas traja dočas ka pa k sebi prideš. Sploj pa zato je bilau špajсно, ka mi smo tam gosti bili, nika ti je nej trbelo delati, samo smo se vozili pa gledali. K taumi se brž vcuj leko vzema. Gda pa domau prideš, doma je že nej tak.«

• *Če bi se leko odlaučila, ka gde škeš živeti, kak bi se odlaučila. Ostala bi ali bi odišla?*

»Če bi mlada bila, te mogauče, dapa zdaj že nej. Drugo pa tau, ka leko ka tam je lakejše živeti, dapa pri nas je zato lepše.«

Karči Holec

SRAKINO GNEJZDO SRAKE ČRNAMLAKA

Na starom oreji si je mlada sraka v lüknji napravila gnezdo. Istina, ka je una mlada sraka gé, depa ranč tak vej kradnoti, kak tou delajo velke srake. Ja, kakšna sraka pa bi bila, če bi tou nej vedla delati, ka nej? Že od najbole mladi noug go zovejo sraka Črnamlaka. Tou pa zato, ka se najraj drži tam pri Črni mlakaj. Kradne, kradne pa vseposedi, samo naj se njoj prilika pokaže. Tak kak tistoga dneva, gda je najšla...

OTROŠKI

KOTIČEK

LEJTANJE ES PA TA

Sraka Črnamlaka je lejtala es pa ta. Lejtala je es pa ta samo zato, ka je lejtala. Lejtala je es pa ta, kak če bi bila brezi glave. Nikšnoga poštenoga dela je nej mejla. Na, kakšno pošteno delo pa naj srake sploj majo. Samo tou, ka kaj vkradnejo. Depa ranč tou je nej delala. Kradnila je tō nika nej. Vse druge srake so sedele po vejkej, strejaj ali pa nindrik indrik. Sedele so pa si gledale sveklino v svojom perdji. Pa bile zatoga volo ena bole gizdava od druge. Una pa nej. Una pa vcejlak ovak. Tadale je lejtala. Lejtala pa li samo lejtala. Če bi nej večer prišo, bi lejtala eške tadale. Vej bi pa leko na nikoj prišla od takšnoga velkoga lejtanja. Tak je po večeraj bila v svojom gnezdi pa trūdna zaspala. Depa neje tak trūdna bila, ka bi nej senjala. Pa eške kak je senjala. Tak, kak bi za istino bilou.

V senji je nagnouk bila visko na nébi. Skur tak visko kak so oblaki. Samo tak se je nesla tam na nébi.

Po tistom je začnola lejtati es pa ta, kak bi jo nikaj naganjalo. Lejtala je pa li samo lejtala. Rejsan, sraka Črnamlaka je tadala lejtala v senji tō. Depa nej više domanje krajine. Nagnouk je bilou spod nje mourdje pa že malo po tistom vcejlak

ledena krajina. Lejtala je pa li samo lejtala, lejtala cejlo nouč, dokejč so jo nej s svojim spejvanjom gor zbidili drouvni ftiči. Kuman, rejsan kuman je oči gor odprla. Pri tejm pa se spitavala, če je rejsan lejtala tak daleč. Tak je zmantrana bila, ka so njoj oči vse vküper šle. Druge srake so že veselo krakale po vejkej, strejaj pa vse koulivrat. Una, una pa je ranč klüna nej mogla genoti. Zato so se njoj druge srake čüdivale. Vsigdar se je prva začnola po srakovo zdejrat. Vsigdar je po srakovo najbole na glas krakala. Vsigdar je ranč una bila najbole gizdava. Že včera se njim je vidla vcejlak ovakšna, gnes pa eške bole. Gledale so ta prouti njenomi gnezdi, gledale pa si brodile.

- *Leko, ka je zalüblena*, si je zgučavala prva sraka.

- *Uaaaaaj, kak si ti noura! Vej pa vejš, ka zalüblene srake najbole na glas raščimo. Pa smo najbole gizdave*, je prajla druga sraka.

- *Depa nika je nej vredi z njou*, je krakala tretja.

- *Leko je betežna*, je mantralo štrto.

- *Betežni so lidge. Srake nigdar ne zbetežamo*, je kcu djala peta.

Pa so se k tomi guči kcu zakačnole eške druge srake, zmejs pa gledale k njenomi gnezdi. Vejn bi

cejli den lobotale o tejm, če bi edna od nji nej priletleja k njoj. Pitala go je, ka je gé z njouv. Pa njoj je sraka Črnamlaka povejdala, kak je trūdna. Tak trūdna, ka ne more zdignoti perouti, tak trūdna, ka ne more gor oprejeti klüna. Tou pa zato, ka je cejlo nouč lejtala.

- *Cejlo nouč je lejtala*, so začnile raščati edna prejk druge. - *Pa včera cejli den! Una je nej betežna, njoj se je zmejšalo*, je takšno krakanje gratalo, ka so lidi pod njimi začnile vüje boleti.

Raščale so cejli den. Cejli den so raščale, sraka Črnamlaka pa je cejli den bila v gnezdi. Gda je večer malo k sebi prišla, je eške nej vedla, če je rejsan telko lejtala vnoči. Pa eške gnesden ne vej. Zakoj pa je eden den pred nočjou telko lejtala es pa ta? Samo zato, ka je nej škela biti takša, kak so druge srake. Una za sebe trno dobro vej, ka je una nej kakša prousta sraka. Una je gé sraka Črnamlaka! Pa je zato morala biti ovakša, kak so druge srake. Tak je leko nut pokazala, kak trbej gizdavi biti. Vej je vsem poznano, ka so srake najbole gizdavi ftiči od vsej tisti ftičov, steri lejčejo na nébi.

Miki Roš

KAUT

Pismo iz Sobote

Zima, mráz pa gas

Lüblene moje, dragi moji, zima pa mráz. Ja, pa eške gas! Tou je tou, od čega se zadnje dneve največ zgučavlemo. Tou je tisto, ka nas te dneve najbole okupejra. Napelavle na guče pa nam ravna naš žitek. Tou, ka je venej velki mráz, mojo taščo Regina, trno čedno žensko, nika dola ne stavla. Po službi, eške prva, kak do kraja obed zej, že zapovejda. Že mi guči, ka trbej na dvour titi pa nika delati kouli rama. Si leko broдите?! V tom mrázi una šké, naj venej delam.

- *Kak nej trbej nika delati? Takšo leko samo manjake gučijo! Mi smo pa nej manjake, naj tou sousedi pa drugi vidijo. Naj vidijo, ka se pri nas dela v leti pa v zimi tō*, se je trousila. Depa venej je nika nej za dela-

ti bilou. Nut v rami pa je delo nika nej vrejčno. Tou pa zato, ka tou niške ne vidi, niške drugi vpamet ne vzeme. Nej smo njoj dali valati, ka trbej tavō na mráz iti. Una pa kak una. Vej go pa poznate. Nagnouk je venej bila. Začnola je metati po dvouri. Bole je metala, bole je ledeni veter meto za njou. Nikšnoga haska nej bilou od metanja. Po tistom je ojdla po gredaj pa si na papejr pisala, ka vse nut posadi pa poseja na sprtolejt. Ne vej, če go je stoj gledlo vō nad okno, depa una je tadale bila venej. Po tejn gda je grede dola poglednola, je znouva začnola metati dvour. Mrzel veter pa je meto brž za njou. Znouva je tou bilou zamansko delo. Vsefele drugoga je eške té den delala po dvouri, samo naj se vidi, ka v našom rami

nej manjoust doma. Eške nej tisti večer, depa na drugi den zadvečerka jo je začnola trousiti. Najprva jo je mrzlo bilou po tejm pa že vrouče tō. Ja, betežna je gratala.

- *Betežna sam gratala zato, ka ste vi vsi drugi velki manjake, ti pa si najvejši manjak*, je kazala namé.

Tak je po tistom ležala puna z vrastvom pa s tejom. Zdaj smo bar mer meli. Depa nej za dugo. Ja, mer je nej dugo trpo. Tou pa zavolo tevena. Betežna je cejle dneve gledala televizijo. Tam pa so gučali pa li samo gučali od toga, kak so se Rusi pa Ukrajinci trno groubo svadili zavolo gasa. Od toga je vej dala pripovejdati več kak stoj koli drugi. Kak smo domou prišli, že nam je doj davala. Telko je gučala od toga, ka je že obed pomalek emo žma po gasi. Po tejm pa je prišlo do panike.

- *Dola so zakačnoli gas! Ste*

čüli, dola so zakačnoli gas, vsi zmrznemo, je mejla velko nevoulo.

Za tri dni pridem domou s službe. Na dvouri je bilou tasi-pano štiri klafter drv. Najprva sam si brodo, ka se je nekaj zmejšo, pa tou k nam pripelo. Vraga! Ta drva je prejk telefona naštolala moja tašča Regina, trno čedna ženska. Pito sam go, ka mo s tejni drvami.

- *Ka mo z drvami, ka mo z drvami!? Kak me leko tak nouro spitavleš, vej pa segrejvali mo se z njimi, ka so Rusi gas dola zakačnoli*, me je na red gemala.

Nejsam vedo, naj se smedjem ali pa naj preklinjam. Žena me je poglednola, pa sam zato nej kunou. Smedjati pa sam se tō več nej mogo. Leko pa se vi smedjete. Leko se smedjete iz toga, ka je moja tašča Regina, trno čedna ženska, naštolala drva, mi pa

ranč nemamo peč na drva. Pa go je straj mantrou, ka de nam mrzlo zavolo rusoškoga gasa. Depa mi se ne segrejvle-mo na gas. Naša peč je gé na oli. Tou me je tak gor segrelo, ka sam odišo tavō. Ojdo sam od dveri do dveri pa spitavo bole bližne pa eške dalešnje sousede, če komi štiri klafter drv trbej. Nikomi je nej trbelo, samo so se vsi naraji smedjali. Vej bi se vi tō. Ge pa sam skur djouko, gda sam domou prišo. Na dvouri je kcu drvam bila doj djana velka peč na drva. Kcu je stau majster pa me spitavo, kama naj jo nut zmontejra. Gvüšno vejte, sto je tou vse naroučo pa vküp napelo. Tak me je gor segrelo, ka mi že eden keden nej trbej nej gasa, nej olaja pa nej drv. Bar te hasek mam od vsega toga. Kelko pa tou vse košta, pa vam raj vō ne ovadim.

Miki

